

Al tachtig jaar een studiefonds voor de ‘onbemiddelde beschaafde vrouw’

Werk Het Betsy Perk Opleidingsfonds helpt vrouwen in de problemen aan een studie. „Ik weet niet hoe het is om een grote prijs te winnen, maar dat zal vergelijkbaar voelen.”

o Manouk van Egmond

20 juni 2018 <https://www.nrc.nl/nieuws/2018/06/20/een-fonds-van-vrouwen-door-vrouwen-voor-vrouwen-en-niet-voor-mannen-a1607323#/handelsblad/2018/06/21/%23216>

Het Betsy Perk Opleidingsfonds is onderdeel van vrouwenvereniging Tesselschade Arbeid Adelt, opgericht in 1871. Dit is een archieffoto van een winkeltje dat handwerk verkoopt van de vereniging. Beeld Archief Afdeling Amsterdam

Wat trek je aan als je volslagen vreemden om geld vraagt, vroeg In Sun Gerritsen (44) zich af toen ze op gesprek mocht bij commissieleden van het Betsy Perk Opleidingsfonds. Je wilt uitstralen dat je je zaken op orde hebt en dat je iets verstandigs met het geld gaat doen, maar je moet ook weer niet de indruk wekken dat je helemaal geen hulp nodig hebt.

En hulp had ze nodig om haar deeltijdstudie hbo-rechten af te kunnen ronden. Gerritsen is een alleenstaande moeder en moest door persoonlijke omstandigheden haar werk als secretaresse tijdelijk stilleggen.

Het Betsy Perk Opleidingsfonds (BPO) keert jaarlijks anderhalf tot twee ton uit aan vrouwen als Gerritsen, die een gift nodig hebben om te kunnen studeren. Bijna tachtig jaar geleden werd het BPO in het leven geroepen door de Algemeene Nederlandse Vrouwenvereniging Tesselschade Arbeid Adelt (TAA), de oudste vrouwenvereniging in Nederland, met als doel de economische zelfstandigheid van vrouwen te bevorderen. Op dit moment ondersteunt het fonds ongeveer 175 vrouwen die een mbo-, hbo- of wo-opleiding doen.

TAA is in 1871 door feministe Betsy Perk opgericht om de „onbemiddelde beschaafde vrouw” te helpen hun handwerken te verkopen, zegt voorzitter Mieke van Leeuwen. Nog steeds verkoopt de vereniging handwerk zoals tafelkleden en kinderkleding via hun eigen winkels en op verkoopdagen van afdelingen. De meeropbrengst gaat naar het opleidingsfonds, en wordt vervolgens uitgekeerd aan vrouwen die het geld ‘echt echt’ nodig hebben, zegt Van Leeuwen. Zij krijgen maximaal een bedrag ter hoogte van het collegegeld.

Proberen open te zijn over geld

Het fonds ondersteunt onder anderen vluchtelingen, vrouwen die gehandicapt zijn geraakt en vrouwen die vanwege hun geloof nooit aan een studie zijn begonnen. Vaak zijn de geholpen vrouwen door een scheiding in de problemen gekomen. Van Leeuwen: „Er zijn nog steeds veel vrouwen die hun studie opgeven als ze trouwen en kinderen krijgen. Helaas gebeurt het regelmatig dat de man na tien jaar zegt: dáág.”

De vereniging zou meer vrouwen willen helpen dan ze nu doet, aldus Van Leeuwen. Het probleem is dat TAA niet zozeer bekend staat om het fonds als wel om hun handwerk. Gedeeltelijk hun eigen schuld, erkent Van Leeuwen. „Vroeger werd er niet over geld gepraat. Niet als je het kreeg, en ook niet als je het gaf. Dat hoorde niet. We proberen er sinds tien jaar meer open over te zijn.”

Ook Jessica (51) had nog nooit van het BPO gehoord voordat het fonds haar opleiding betaalde. Ze wil niet met haar achternaam in de krant omdat ze haar verhaal te persoonlijk vindt. Toen ze op haar zevenentwintigste moeder werd, stopte ze met haar PABO-studie, vertelt ze. „Mijn toenmalige echtgenoot ging werken, en kleine kinderen wilden we niet op de crèche doen. Wij hadden de afspraak: als de kinderen naar school gaan, ga ik weer studeren.” Dat liep anders. Lang en pijnlijk verhaal kort: ze scheidden en ze kwam in de bijstand terecht.

Net drijfzand

De situatie waar ze in belandde was „net drijfzand”, zegt ze. „Ik probeerde de eindjes aan elkaar te knopen met baantjes die ver onder mijn niveau lagen. Ik leerde niks en verveelde me rot. Bovendien was ik geïsoleerd geraakt. Voor het werk van mijn ex-man waren we naar de andere kant van Nederland verhuisd.” Via een hulpverlener kwam ze bij een medewerker van Tesselschade Arbeid Adelt terecht, en vatte toen het plan op een coupeuse-opleiding te volgen; breien en naaien was haar hobby. „Het moment dat ik hoorde dat het Betsy Perk-fonds mij ging ondersteunen, was het omkeerpunt”, zegt Jessica. „Ik weet niet hoe het is om een grote prijs te winnen, maar dat zal een vergelijkbaar gevoel opleveren.”

Er zijn nog steeds ontzettend veel vrouwen die niet economisch zelfstandig zijn

Mieke van Leeuwen

Je krijgt niet zomaar een beurs toegekend, zegt Lisanne Henneveld, lid van de landelijke BPO-commissie. Tijdens de driejaarlijkse vergaderingen wordt soms ‘pittig gediscussieerd.’ Henneveld: „Er zijn opleidingen waarvan ik denk: het is leuk, maar kan je er een báán mee vinden? Als je culturele antropologie wil studeren, moet je een goed verhaal hebben om ons ervan te overtuigen dat je ermee verder kan.”

De vereniging houdt een vinger aan de pols bij de studenten die een gift krijgen, zegt Henneveld. „Ze moeten elk studiejaar opnieuw een aanvraag indienen, en in de tussentijd vragen we hoe het met ze gaat en wat de

studieresultaten zijn.” Jessica: „Als ik examen had gedaan, of nieuw werk had gemaakt, stuurde ik foto’s. „Kijk eens, ik heb een negen gehaald. Goed hè.”

Corina Schaap (48) uit Almere voelde zich zowel financieel als emotioneel ondersteund door de toekenning van de gift, zegt ze. „ Ik ben een alleenstaande moeder van vier kinderen, en mijn tweede partner heeft mij een berg schulden in de schoenen geschoven. Met een beetje hulp van een vriend kwam ik net aan rond, maar mijn studie verloskunde kon ik in het tweede jaar niet meer betalen. Mijn omgeving had er weinig vertrouwen in dat ik de opleiding met mijn werk en de zorg voor de kinderen kon combineren. En dan komen er ineens lieve mensen in beeld die wel geloven dat het je gaat lukken.”

Lees ook: Jong, geen kind en een parttime baan

Kunnen mannen deze steun ook niet goed gebruiken? Van Leeuwen: „Het is een fonds van vrouwen, door vrouwen, voor vrouwen. Dat is het altijd geweest.” Maar wat rechtvaardigt het bestaan van een vrouwenfonds in de huidige maatschappij? Van Leeuwen: „Er zijn nog steeds ontzettend veel vrouwen die niet economisch zelfstandig zijn.” Volgens de laatste cijfers van het CBS is ongeveer 40 procent van de vrouwen niet economisch zelfstandig, tegenover ongeveer 20 procent van de mannen. Zij verdienen minder dan 70 procent van het minimumloon.

Als mens geholpen

Jessica zegt dat ze zich niet zozeer als vrouw geholpen voelde, maar als mens in moeilijke omstandigheden. „Ik gun het studiegeld evenzeer aan mannen in dezelfde situatie, maar daar zijn er nu eenmaal minder van.” Corina Schaap voegt toe: „Je kan natuurlijk zeggen dat vrouwen andere keuzes moeten maken. Maar dat vind ik te kort door de bocht. De samenleving is niet zo ingericht dat vrouwen zeggen ‘We doen het lekker samsam’ of ‘ga jij maar voor de kinderen zorgen terwijl ik carrière maak.’”

[Jonge vrouwen werken vaker in deeltijd dan jonge mannen en zijn daardoor minder vaak economisch zelfstandig. Maar willen ze wel meer werken?](#) Hoeveel van de geholpen vrouwen daadwerkelijk economische zelfstandigheid verwierven, is niet bekend, zegt Van Leeuwen. Die cijfers zijn niet bijgehouden. De geïnterviewde ex-studenten kunnen in elk geval wel hun eigen broek ophouden. In Sun Gerritsen kreeg een half jaar collegegeld toegekend, precies genoeg om haar rechtenstudie te bekostigen. Ze werkt nu als ambtelijk secretaris en is sinds twee maanden bestuurslid bij TAA. Corina Schaap kreeg direct na haar afstuderen een baan als verloskundige en hoeft niemand meer om geld te vragen. Haar schulden ziet ze elke maand slinken.

Jessica is haar eigen naaiatelier begonnen. Haar economische zelfstandigheid betekent meer dan alleen geld in het laatje, zegt ze. „Voorheen had ik het gevoel dat ik wegwijnde. Nu draai ik weer mee in de maatschappij. Het heeft ook een positief effect op mijn dochters. Absoluut. Zij zien een moeder die zich stukken beter voelt, sterker is, en zichzelf heeft ontwikkeld.”